

Vsaka zavest izboljšuje jezik

»Prva reakcija na napako je seveda čustvena: največkrat nas prevzame psihološka zadrega, ki pa vsakogar bogati, saj tako izboljšujemo koncentracijo in spodbudimo razmišljanje ob pisanju. Vsak korak pravzaprav vsaka zavest nato izboljšuje jezik.« Tako sta članici Lektorskega društva Slovenije Kristina Pučnik in Andreja Kalc nagovorili novinarje, publiciste in druge, ki so se udeležili včerajšnje delavnice *Zagate slovensko-italijanskega jezikovnega stikanja: lektorska in prevajalska pomoč v stiski*, ki jo je Slovenski izobraževalni konzorcij (Slovik) priredil za vse, ki se dnevno soočamo s tvorjenjem besedil v slovenskem jeziku ali s sprotnim prevajanjem iz italijanščine v slovenščino.

Srečanje je bilo priložnost za izpostavitev kritičnih točk in iskanje rešitev iz zagat. Gostji sta se najprej lotili obravnave nekaterih besedil: člankov iz našega dnevnika bogatih s primeri, ki jih slovenski govorec vidi na straneh časnika. Zaustavili sta se pri vse bolj razširjenih in včasih nepriemernih množinah – mafije, oblasti, moke – pri tem, da raje ne uporabljamo osebnega zaimka na začetku stavka, pri prevečkrat uporabljenih besedah pobuda (raje dogodek) ali poseganje (raje predavali so, nastopili so) ali pri tem, da lahko pri intervjuju slogovno posegamo vanj in ga popravimo. Ugotavljali smo tudi, da je pravilno, če zapišemo nestični vezaj (se pravi kratek pomisljaj s presledkoma) med besedama Furlanija in Julijska krajina, saj gre za dve enoti, pa čeprav ga je dežela v svoji italijanski različici po novem odpravila. Pučnikova je

Matejka Grgič, Kristina Pučnik in Andreja Kalc

FOTODAMU@N

orisala vlogo lektorja, kako obdeluje gradivo in postregla s seznamom osnovnega orodja lektorjev in profesionalnih piscev, to so portal Fran, korpusi (npr. Gigafida) za preverjanje rabe besede v raznih virih ali portala Termania in Evrokorus, kjer najdemo koristne besedne zveze.

Drugi del predavanja, ki ga je oblikovala direktorica Slovika Matejka Grgič, je bil posvečen prevajanju; kako se ga lotevamo

kot nepoklicni prevajalci, ko povzemamo in preoblikujemo gradivo iz italijanskega v slovenski jezik. »Danes predstavljajo dvojezični ljudje 60-70 odstotkov svetovne populacije, kar pomeni, da je dvojezičnost neko normalno stanje in ne več dodana vrednost,« je omenila predavateljica in demantirala mit, da kdor je dvojezičen, zna prevajati. »Dvojezičnost je izhodišče, ne zadosten pogoj za prevajanje. Ravno dvojezični ljudje potrebujejo največ discipline in izobrazbevanja, saj naši močgani včasih ne zaznajo meje med tujim in domačim jezikom, zato nastajajo kalki, lažni prijatelji in spačene strukture.« Pri prevajanju namreč ne pretvarjamo besed, pač pa operiramo s pojmi, sporočili, mislimi in vsebinami, ki jih prenesemo v drug kulturni prostor, kjer veljajo druga pragmatična pravila.

Po metodah prevajanja pa smo prešli še k analizi napak, ki se pojavljajo tudi na naših straneh. Morda bo komu koristilo, če jih nekaj zapišemo: naša »davčna prijava« je v slovenščini napoved za odmero dohodnine, »stalež« je stalna zaposlitev, »odvisni delavci« nimajo težav z mamilami, pač pa so stalno zaposleni delavci, »komercialisti« so računovodje, »občni zbori« so v primeru bank, družb in zadrug skupščine, »ravnatelj banke« pa je v resnici direktor. Ne pozabimo na »dopolnilno blagajno«, ki je dodatek za delavce na čakalju in na »občinske izpostave« ter občinske upravne enote ...

Pri Sloviku so se odločili, da organizirajo še eno srečanje v Gorici, in sicer v soboto, 30. januarja, od 9. do 13. ure. Prijave zbirajo do petka, 15. januarja, na naslovu info@slovik.org.

Sara Sternad